

ลิขสิทธิ์ : สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

ปี : 2565

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์ผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return On Investment) โครงการการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ในพื้นที่ที่มีปัญหาการค้าและการลำเลียงยาเสพติด บริเวณชายแดนภาคเหนือ

เมือง : กรุงเทพฯ

ภาษา : ไทย

สถานที่พิมพ์ : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นักวิจัย : นาย เศรษฐภูมิ บัวทอง

บทคัดย่อ :

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ ได้มีการขับเคลื่อนโครงการเพื่อสังคมโดยการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ในพื้นที่ที่มีปัญหาการค้าและการลำเลียงยาเสพติดบริเวณชายแดนภาคเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ภายใต้โครงการร้อยใจรักษ์จนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นการวัดผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้น หลังจากโครงการตลอดระยะเวลา 3 ปี ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา ซึ่งสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้ดำเนินการประเมินผลกระทบและผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return on Investment: SROI) เพื่อวัดผลการเปลี่ยนแปลงและประเมินมูลค่าผลประโยชน์ของโครงการ โดยการแปลผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้อยู่ในรูปของเงินตรา เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญให้แก่หน่วยงานผู้ให้ทุนและผู้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อบริหารจัดการงบประมาณและแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม

ผลการดำเนินงานในปัจจุบันตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีผู้เข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 14,605 คน หรือ 208 อปท. มีโครงการเร่งด่วนที่เสนอขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการเร่งด่วน (Quick win) รวม 41,635,612 บาท โดยเป็นงบประมาณจาก อปท. 23,821,012 บาท และจากสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ 16,430,083.52 บาท โดยมี อปท. เสนอขอของงบประมาณจำนวน 58 อปท. และเกิดโครงการทั้งสิ้น 93 โครงการ ทั้งนี้จากการดำเนินโครงการเร่งด่วนส่งผลให้มีผู้รับได้รับประโยชน์จำนวน 31,306 ครอบครัว จำนวน 82 หมู่บ้าน และมีพื้นที่รับประโยชน์ทั้งสิ้น 43,341 ไร่

ในการประเมิน SROI คณะที่ปรึกษาได้ร่วมกับสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ คัดเลือกโครงการ Quick win 1-2 ที่มีผลความก้าวหน้าดี จังหวัดละ 2 โครงการ รวม 8 โครงการ มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน เพื่อใช้เป็นต้นแบบความสำเร็จในการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม (Ex-Post Evaluation) ปี พ.ศ. 2562 – 2565 และ การประเมินผลกระทบทางสังคมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Ex-Ante Evaluation) ปี พ.ศ. 2562 – 2570 ในพื้นที่กรณีศึกษา 4 จังหวัด พบว่า ค่าเฉลี่ย SROI กรณี Ex-Post Evaluation มีค่าเท่ากับ 0.5 หมายความว่า การที่สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ลงทุนไป 1 บาท ได้

ผลตอบแทนต่อสังคม 0.5 บาท ซึ่งยังเกิดผลประโยชน์ไม่ครอบคลุมต้นทุนที่ขับเคลื่อนโครงการตลอด 3 ปี เนื่องจากโครงการเพิ่งเริ่มดำเนินการปี พ.ศ. 2562 เนื่องจากโครงการยังอยู่ในช่วงเวลาการนำไปใช้ประโยชน์ หรือ Adoption lag หากพันธะระยะดังกล่าว ผลผลิตจากโครงการจะถูกนำไปใช้ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น แนวโน้มผลตอบแทนทางสังคมจึงจะมากขึ้นตาม ในขณะที่การประเมินกรณี Ex-Ante Evaluation พบว่ามีค่า SROI เฉลี่ย 5.81 หมายความว่า โครงการที่สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ลงทุนไปนั้น หากมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 5 ปี จะเกิดความคุ้มค่า โดยเงินลงทุน 1 บาท ได้ผลตอบแทนต่อสังคม 5.81 บาท (ดังตาราง)

ตาราง สรุปการประเมินผลกระทบทางสังคมของพื้นที่กรณีศึกษา

พื้นที่กรณีศึกษา	Ex-Post Evaluation				Ex-Ante Evaluation			
	ช่วงเวลา	NPV	SROI	IRR	ช่วงเวลา	NPV	SROI	IRR
จังหวัดเชียงใหม่	2562 – 2565	-205,305.14	0.62	-33%	2562 – 2570	8,059,724.16	15.75	128%
จังหวัดเชียงราย	2562 – 2565	-136,820.76	0.79	-18%	2562 – 2570	1,515,527.49	3.38	53%
จังหวัดพะเยา	2562 – 2565	-546,553.67	0.3	-	2563 – 2570	124,242.07	1.16	6%
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2562 – 2565	-363,664.73	0.29	-	2563 – 2570	1,007,448.64	2.96	46%
ค่าเฉลี่ย SROI			0.5		ค่าเฉลี่ย SROI			5.81

2. เมื่อพิจารณาจากงบประมาณที่สนับสนุนโครงการเร่งด่วน (Quick win) ทั้งสิ้นจำนวน 16,430,083.52 บาท คูณกับค่าเฉลี่ย SROI จะพบว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 – 2565 มีค่าเท่ากับ 8,215,041.76 บาท แสดงให้เห็นว่ายังไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ขณะเดียวกัน ในกรณีที่สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ สนับสนุนโครงการต่อเนื่องไปอีก 5 ปีข้างหน้า พบว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีค่าเท่ากับ 95,458,785.25 บาท ($16,430,083.52 \times 5.81$) แสดงถึงการคืนกำไรสู่สังคม 79,028,701.73 บาท ซึ่งให้เห็นว่าการลงทุนมีความคุ้มค่า และเกิดผลประโยชน์ต่อสังคมเป็นอย่างสูง

3. พื้นที่บ้านหลาย จังหวัดพะเยา ยังประสบปัญหาน้ำในการอุปโภคและบริโภคที่ไม่เพียงพอ ซึ่งสะท้อนจากดัชนี SROI ที่มีค่าต่ำกว่าพื้นที่อื่นๆ แต่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน และเกิดผลประโยชน์ต่อสังคมแล้ว ดังนั้นในอนาคตสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ภาครัฐเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงควรผลักดันกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่บ้านหลายอย่างต่อเนื่อง และควรผลักดันกิจกรรมให้ครบทุกมิติในทุกพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ กิจกรรมในมิติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มิติด้านการตลาด การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มิติด้านการส่งเสริมการเที่ยวเชิงชุมชน มิติด้านสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ชุมชนลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาเสพติด เป็นชุมชนที่พึ่งพาตนเองได้ และมีความยั่งยืน

4. โครงการฯ มีปัจจัยเสี่ยง ได้แก่

4.1 คนในชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการทำอาชีพทางการเกษตร อาทิเช่น ภัยพิบัติ โรคระบาด เป็นต้น ดังนั้น สถาบันส่งเสริมและพัฒนา

กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมองค์ความรู้หรือสนับสนุนโครงการต่างๆ ที่สร้างอาชีพทางเลือกหรืออาชีพเสริมให้แก่คนในชุมชน

4.2 การขยายผลโครงการร้อยใจรักฯ เป็นพื้นที่ชายแดนที่สามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เป็นพื้นที่ลำเลียงยาเสพติด มีโอกาสที่ยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ได้ง่าย ดังนั้นสถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ทำร่วมกันภายในชุมชน รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ส่งเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนและคนที่ว่างงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการบำบัดยาเสพติด โดยครอบครัว และคนในชุมชนเอง

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในภาพรวม: ในการขับเคลื่อนการขยายผลโครงการร้อยใจรักฯ ใน 4 จังหวัด ดำเนินการในทิศทางที่ถูกต้องดีแล้ว ซึ่งสะท้อนจากดัชนี SROI ดังนั้น ในอนาคตสถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรผลักดันกิจกรรมให้ครบทุกมิติ ได้แก่ มิติด้านการตลาด มิติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มิติด้านการส่งเสริมการเที่ยงเชิงชุมชน มิติด้านสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ชุมชนลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาเสพติด และเป็นชุมชนที่มีความยั่งยืน

Copyright : Royal Initiative Discovery Foundation
Year : 2022
Title : Analysis of outcomes and social return on investment (Social Return On Investment) Royal Initiative Application Project in areas where trade and drug delivery northern border area
City : Bangkok
Language : Thai
Publisher : Thammasat University Research and Consultancy Institute
Researcher : Mr. Setthapoom Buathong
Abstract :

The Pid Thong Lang Phra Institution for Activities Promotion and Development have been driven project for social by applying royal initiative in areas with drug trafficking and transportation problems on the northern border from 2019 until the present under the Roi Jai Rak project that measure the social return on investment occurs after the project over a period of 3 years in Chiang Rai province, Chiang Mai Province, Mae Hong Son Province, and Phayao Province which the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development have conducted a Social Return on Investment (SROI) assessment to measure changes and assess the values and benefits of the project. By interpreting the results of the changes that occur into the form of money. To provide important information for funders and project drivers to manage budgets and guidelines for driving the project to achieve maximum benefits for society.

Current performance over the past 3 years, there are 14,605 people participating in the project, or 208 Local Administrative Organizations. There is an urgent project that proposes to support the budget for the implementation of the urgent project (Quick win), totaling 41,635,612 baht. The budget is 23,821,012 baht from the Local Administrative Organizations and from the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development 16,430,083.52 baht. The Local Administrative Organizations proposing a budget from 58 Local Administrative Organizations and 93 projects. As a result of the urgent project implementation, there were benefits of 31,306 households, 82 villages, and a total area 43,341 rai.

In SROI assessment, the advisory team collaborated with the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development selected Quick win 1-2 projects with good progress by 2 in each province, totaling 8 projects as a sample group for assessment

that be used as a model for success in the expansion of the Roi Jai Rak project. The results of the assessment can be summarized as follows;

1. Assessment of social impacts after the completion of the activities (Ex-Post Evaluation) for the year 2019 - 2022 and assessment of the social impact that is expected to occur in the future (Ex-Ante Evaluation) Year 2019 – 2027, in case studies in 4 provinces, it was found that the average SROI in the case of Ex-Post Evaluation was equal to 0.5, meaning that the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development invested 1 baht, receiving a return to society of 0.5 baht. The benefit still does not cover the cost-driven project for the past 3 years because the project just started in 2019 because the project is still in the adoption period or adoption lag. If the period is over, project output will be used more among the stakeholders. The tendency for social returns will therefore increase accordingly. While the assessment of the Ex-Ante Evaluation case, it was found that the average SROI value was 5.81, meaning that the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development invested, if it has been operated continuously for at least 5 years, it will be worth the money. Invest 1 baht, get a return to society 5.81 baht (as shown in the table)

Table: Summary of the social impact assessment of the case study area

Case study area	Ex-Post Evaluation				Ex-Ante Evaluation				
	Period	NPV	SROI	IRR	Period	NPV	SROI	IRR	
Chiang Mai	2562 – 2565	-205,305.14	0.62	-33%	2562 – 2570	8,059,724.16	15.75	128%	
Chiang Rai	2562 – 2565	-136,820.76	0.79	-18%	2562 – 2570	1,515,527.49	3.38	53%	
Phayao	2562 – 2565	-546,553.67	0.3	-	2563 – 2570	124,242.07	1.16	6%	
Mae Hong Son	2562 – 2565	-363,664.73	0.29	-	2563 – 2570	1,007,448.64	2.96	46%	
SROI Average			0.5		SROI Average			5.81	

2. Considering the total amount of budget that supports the urgent project (Quick win) 16,430,083.52 baht multiplied with the average of SROI, it is found that the benefits arising in the year 2019 - 2022 are equal to 8,215,041.76 baht, indicating that it is not worth the investment. The Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development supporting the project for the next 5 years, it was found that the benefits incurred were equal to 95,458,785.25 baht (16,430,083.52 X 5.81) represents the return of profits to society. 79,028,701.73 baht indicates that the investment is worthwhile and has a high benefit to society.

3. Ban Lai area, Phayao Province still faces problems of insufficient water for consumption. This is reflected by the lower SROI index than other areas. But it already have been worth the investment and benefits to society. In the future, the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development, network partners, and related agencies should continually push for water management activities in Ban Lai area and should push for activities in all dimensions in all areas of the 4 provinces, including activities in the dimension of environmental conservation, marketing dimension, processing of agricultural products, a unique product of the community, dimensions of promoting community tourism, social dimensions in relation to children youth and the elderly, Promoting diverse careers in the form of community enterprises that allow the community to reduce the risk of drug problems. It is a self-reliant community, and sustainability.

4. The risk factors of project as follows;

4.1 Most of the people in the community earn income from agricultures. If there is any situations that affects the agricultural occupation, such as disasters, epidemics, etc., the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development, network partners, and related agencies should promote knowledge or support projects that creates alternative or additional occupations for people in the community.

4.2 Expansion of the Roi Jai Rak Project, it is a border area that can connect with neighboring countries. Make it a transport area for drugs, there is a chance that the drug easily enters the area. Therefore, the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development, network partners, and related agencies should promote collaborative activities within the community as well as to educate about the dangers of drugs, promote careers for youth and the unemployed including participation in drug treatment by family and people in the community.

5. Overall Policy Recommendations; in driving the expansion of the Roi Jai Rak project in 4 provinces, it has done well in the right direction by reflection from the SROI index. In the future, the Pid Thong Lang Phra Institute for Activities Promotion and Development, network partners, and related agencies should push the activities to all dimensions, including the marketing dimension, environmental conservation dimension, dimensions in promoting community-oriented justice Social, dimensions in relation to children youth and the elderly, promoting diverse careers in the form of community enterprises that allow the community to reduce the risk of drug problems and become a sustainable community.